

aplauze pentru

Teatrul de Comedie

Cînd Teatrul de Comedie a jucat la Budapesta, ploua. La Kecskemet ploua, de asemenea. A plouat și anul trecut, la Sofia și la Varna, și acum doi ani, la Belgrad. La Ierusalim, acum trei ani, a și nins. Oficialitățile din Kecskemet — capitala unui județ cu pămînt nisipos, unde apa e necesară ca... aerul — au remarcat cu plăcere că artiștii români au sosit odată cu ploaia roditoare, iar noi am fost bucueroși să ne însușim reputația unei trupe „care aduce ploaie”.

Publicul, presa și oamenii de teatru maghiari ne așteptau cu un interes pe care aveam să ni-l explicăm, curînd, prin excelentul renume de care se bucură teatrul românesc și în această țară vecină și prietenă.

La Vigszínház (Teatrul de Comedie din Budapesta) ne aștepta o sală de 4 200 de locuri, care ne-a speriat la început. O sală de două ori mai mare decît aceea pe care o avem la București — și unde urma să jucăm : 1) o piesă foarte specific românească (*Croitorii cei mari din Valahia*), în fața unui public din rîndurile căruia aproape nimeni nu pricepea o iotă românește; 2) o piesă de Brecht (*Dispariția lui Galy Gay*) care căzuse, pe aceeași scenă, în interpretarea teatrului-gazdă, dealfel unul din cele mai bune din capitala Ungariei; 3) o piesă de Anouilh (*Cher Antoine*), autor despre care ni s-a spus că nu a fost niciodată pe gustul spectatorilor maghiari. Și totuși, sala a fost arhiplină la toate cele trei reprezentații. La Kecskemet, alt motiv serios de îngrijorare : spectacolul Brecht se juca în aceeași seară și la aceeași oră cu meciul de fotbal dintre echipa ungară „Ferencváros” și cea engleză „Wolverhampton”, pentru Cupa U.E.F.A., meci transmis de televiziune. Dar eoul succesului de la Budapesta ne precedase și sala a fost din nou plină pînă la refuz.

Și pentru că publicăm rîndurile de față într-o revistă de specialitate, ne vom îngădui să cităm cîteva din ideile întîlnite cel mai frecvent în cronicile budapestane :

CARACTERUL ASCUȚIT POLITIC ȘI CONTEMPORAN AL SPECTACOLELOR : îmbinarea „laturii «istorice» cu tratarea interesantă a unor probleme social-politice de actualitate” în *Croitorii cei mari din Valahia*,

fiînd „demn de remarcă modul natural în care autorul contemporaneizează elementele vechi, folclorice, cum reușește să le ofere o valabilitate actuală” („Magyar Hirlap”) : de asemenea „stringenta actualitate politică” („Esti Hirlap”) a spectacolului *Dispariția lui Galy Gay*, în care „spectatorul este obligat din primul moment la opțiune, opțiune ce nu poate fi decît : *participarea* („Film Színház, Muzsika”).

ADECVAREA INTERPRETĂRII LA TEXT, LA IDEE : „Ansamblul Teatrului de Comedie are un nivel elevat, un stil cald, chiar fierbinte”, dar „exuberanța temperamentală nu a umbrit întru nimic ideea”, regizorul Lucian Giurchescu dovedind „un simț excepțional al proporției scenice, potrivite fiecărei piese în parte”. *Dispariția lui Galy Gay* este o adevărată sărbătoare scenică, tumultuoasă, ce te obligă să gîndești. Temperamentul latin al actorilor, ce încîntă pe spectator, umorul lor inteligent se împacă perfect cu înțelepciunea tăioasă a lui Brecht („Esti Hirlap”).

PROFESIONALITATE : „am putut observa că pînă și cele mai mici roluri demonstau o cunoaștere perfectă a regulilor jocului scenic, o folosire elevată a glasului, a gestului teatral”, stările psihologice fiind „sublinate printr-un limbaj fizic adecvat” („Magyar Hirlap”). În *Dispariția lui Galy Gay* actorii „se mișcă excelent și au un comportament scenic foarte disciplinat, riguros” („Nepszabadsag”), iar *Cher Antoine* a fost „o simfonie de dialoguri ritmate” („Esti Hirlap”), în care „fiecare personaj se autodublează, se autointerpretează, iar situațiile își schimbă ritmul interior” („Magyar Nemzet”). Sanda Toma cunoaște toate secretele meseriei pe care o acrită le poate cunoaște”, interpretarea ei fiind „marcată de un simț al culturii teatrale”, aproape fiecare interpret s-a bucurat de caracterizări individuale; Mihai Pălădescu — „înaltă măiestrie profesională, exactitate încîntătoare și verosimilitate deplină”; Aurel Giurumia — „amintind de Michel Simon”, cu un „joc multicolor, plin de viață”; Nelly Sterian — „înțelepciune izvorită din adîncul ființei umane, umor filozofic”; Stela Popescu — „profesionalism sigur de el”, „feminitate naturală”; C. Băltărețu — „un fel de ursuleț cu priviri apoase, copilăros batjocoritoare, ca un băiețaș ce a luat proporții de uriaș”; Mihai Fotino — „plin de amărăciune concentrată”, dar „cu o mare dorință de a se destăinui, dorință proprie oricărui adevărat poet”; Dem. Savu — „în stilul lui Svejk”; la care se adaugă epitetul „excelent” ce revine mereu la adresa lui Dumitru Chesă, Cornel Vulpe, Dorina Done („un adevărat tip”), Mircea Șeptilici, Silviu Stănculescu, Dumitru Rucăreanu, Costel Constantinescu, Liliانا Țicău, Valentin Plătăreanu, Mihaela Buta, Nineta Gusti, Iarina Demian.

Andrei Băleanu